

Psychogenní poruchy paměti a dalších kognitivních schopností

Sabina Goldemundová

Centrum pro kognitivní poruchy
I. neurologická klinika FN u sv. Anny v Brně

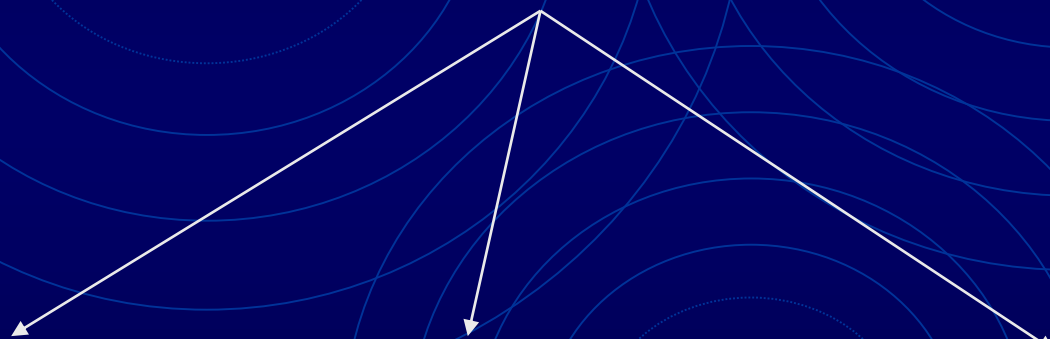
Psychogenní poruchy

- Bez organického podkladu / negativní výsledky somatického vyšetření

Disociace

Agravace

Psychosomatické poruchy

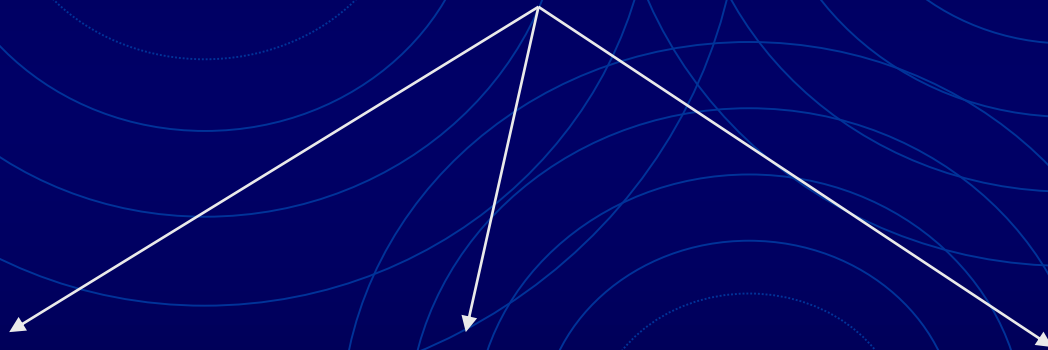
Psychogenní poruchy

- Bez organického podkladu / negativní výsledky somatického vyšetření

Disociace

Agravace

Psychosomatické poruchy

Disociace

- Nevědomý psychický obranný mechanismus
- Odštěpení (disociace) traumatizujícího obsahu
- F 44.0 – Disociativní amnézie
 - Izolovaná porucha epizodické paměti v návaznosti na trauma
 - Pacient si ji sám není vědom
- Nevyskytuje se v kognitivní ambulanci

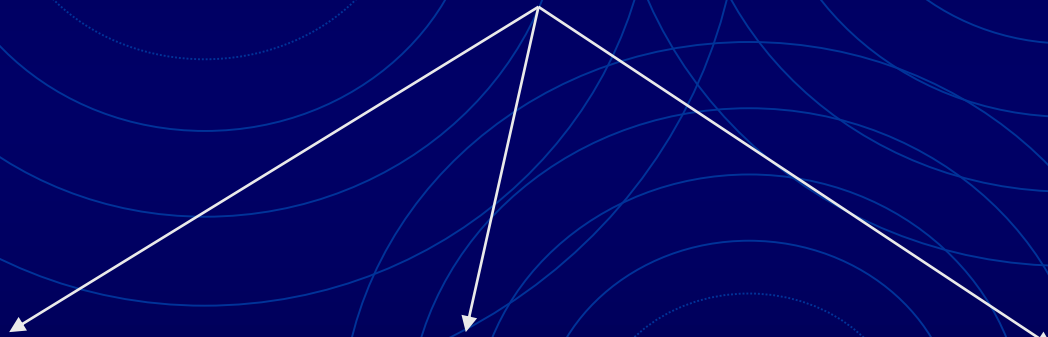
Psychogenní poruchy

- Bez organického podkladu / negativní výsledky somatického vyšetření

Disociace

Agravace

Psychosomatické poruchy

Agravace či simulace při psychologickém vyšetření

(např. Preiss, 2012)

- Aktivní snaha jevit se v horším světle
- Posuzování validity odpovědí (testování snahy pacienta)
 - 57% psychologů v USA a Kanadě, 86% v Austrálii
 - Rozdíl: právní účely X klinické vyšetření
- Specifické nástroje:
 - Některé škály v rámci testů osobnosti (např. MMPI-2)
 - Speciální testy (např. Test of Memory Malinger)
- *„Simulace při neuropsychologickém vyšetření je mnohem méně obvyklá, než bychom mohli očekávat vzhledem k pozornosti, které se jí v literatuře dostává.“ (Lezak, 2004)*

Varovné příznaky potenciální simulace

- Možný benefit (důchod, forenzní řízení)
- Nesrovnalosti:
 - anamnéza X pozorování X testový výkon X pacientův popis potíží
- Pacient skóruje nízko v jednoduchém testu
 - (představíme ho jako složitý)
 - Opakování čísel (méně než 4 čísla dopředu, 2 dozadu)
- *„Je jednodušší předstírat potíže v sensorických či motorických testech než v testech vyšších kognitivních schopností.“ (Lezak, 2004)*

Nedostatečné úsilí při psychologickém vyšetření

→ Zkreslení (zhoršení) výsledků

- Malá motivace k výkonu → vysvětlit účel vyšetření

- Pasivita
- Deprese
- Nejistota, úzkost
- Aktuální somatické potíže

Povzbuzovat, dávat pozitivní zpětné vazby, dělat přestávky...

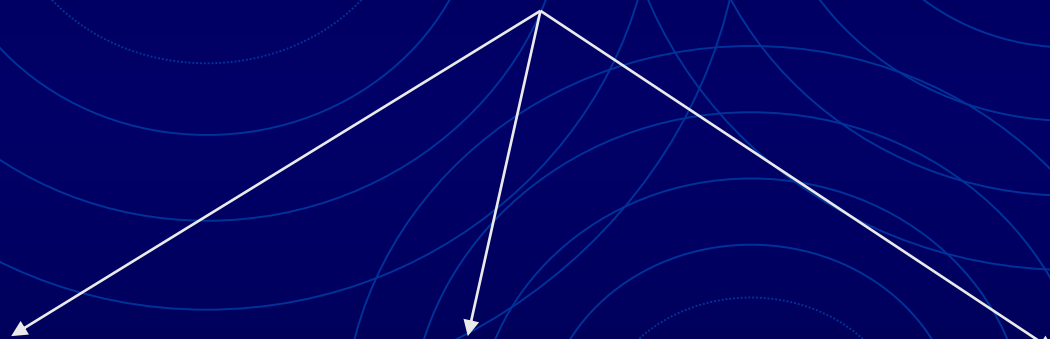
Psychogenní poruchy

- Bez organického podkladu / negativní výsledky somatického vyšetření

Disociace

Agravace

Psychosomatické poruchy

Občasné „kognitivní výpadky“

- Bagatelizace
- Vysvětlování pomocí aktuální zátěže
- Odkládání vyšetření
- „Síto“
 - Praktický lékař
 - Kognitivní ambulance – neurolog

- Neuropsychologické vyšetření

Negativní výsledky vyšetření + významné údaje v anamnéze

- Starší lidé
 - Změna situace (důchod, úmrtí partnera..)
 - ↓
 - Bezradnost, nejistota...
 - ↓
 - Porovnání s vrstevnickou skupinou, zklidnění
 - Kognitivní trénink
 - Event. psychoterapie

Negativní výsledky vyšetření + významné údaje v anamnéze

- Mladší lidé
 - Stres v práci / při studiu; „přepracování“
 - ↓
 - „Duševní hygiena“
 - přestávky, cvičení, životospráva atd.

Negativní výsledky vyšetření + významné údaje v anamnéze

- Různé věkové skupiny:
 - Stres, přetížení
 - Mezilidské konflikty (partnerské, rodičovské, pracovní...)
 - Intrapsychické konflikty v návaznosti na osobnostní dynamiku a anamnézu
 - Psychosomatická problematika atd.
- ↓
- Rozbor situace, event. psychologické vyšetření osobnosti
 - náhled pacienta
 - možnosti řešení?

Negativní výsledky vyšetření + významné údaje v anamnéze

- Pozor na bagatelizaci neurologických potíží
 - i když nemáme žádné „hmatatelné“ výsledky vyšetření
- Věnujme se psychologickým a psychosomatickým souvislostem bez ohledu na přítomnost / nepřítomnost organické příčiny!

Kazuistika:

Student, 24 let, „poruchy paměti a pozornosti“

- Velmi problematické dětství
- Aktuální zátěž vzhledem k primární rodině
- Aktuální zátěž ve vztahu s ex-patrnerkou
- Mírné depresivní ladění
- IQ 91, vyrovnaný výkon v rámci jednotlivých subtestů
- MQ 100 (verb. 117/ vizuál. 83)
- Exekutivní schopnosti:
 - PM tempo: dolní část \emptyset , kognitivní flexibilita: pod \emptyset
- Neurologicky
 - Bez fokálního deficitu, MR + LP + PET: v normě
 - h-TAU, fosfo-Tau, beta-AMYLOID, paraneoplastické protilátky: negat.

The background features three sets of concentric circles in a light blue color, arranged in a triangular pattern. Each set consists of four circles of increasing size, centered around a common point. The circles overlap with each other, creating a complex geometric pattern. The text is centered in the middle of the image.

Děkuji za pozornost